

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2014 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През третото тримесечие на 2014 г. БВП възлиза на 22 838 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 11 677 млн., като на човек от населението се падат 1 616 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 1.5% на БВП през третото тримесечие на 2014 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0.4% спрямо второто тримесечие на 2014 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

Трето тримесечие на 2014 година

По предварителни данни произведеният брутен вътрешен продукт¹ (БВП) през третото тримесечие на 2014 г. възлиза на 22 838 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 3 161 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.47546 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 15 479 млн. долара и съответно на 2 142 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 11 677 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 616 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през третото тримесечие на 2014 г. възлиза на 19 508 млн. лв. по текущи цени.

През третото тримесечие на 2014 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката увеличава равнището си с 0.2 процентни пункта спрямо същото тримесечие на предходната година, достигайки 8.2%. Индустриалният сектор увеличава относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 0.2 процентни пункта и достига 27.9%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, намалява и достига до ниво от 63.9% при 64.3% през съответния период на предходната година.

¹ **Брутният вътрешен продукт по пазарни цени** е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

- БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните отрасли на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите (които не са разпределени по сектори и отрасли). БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

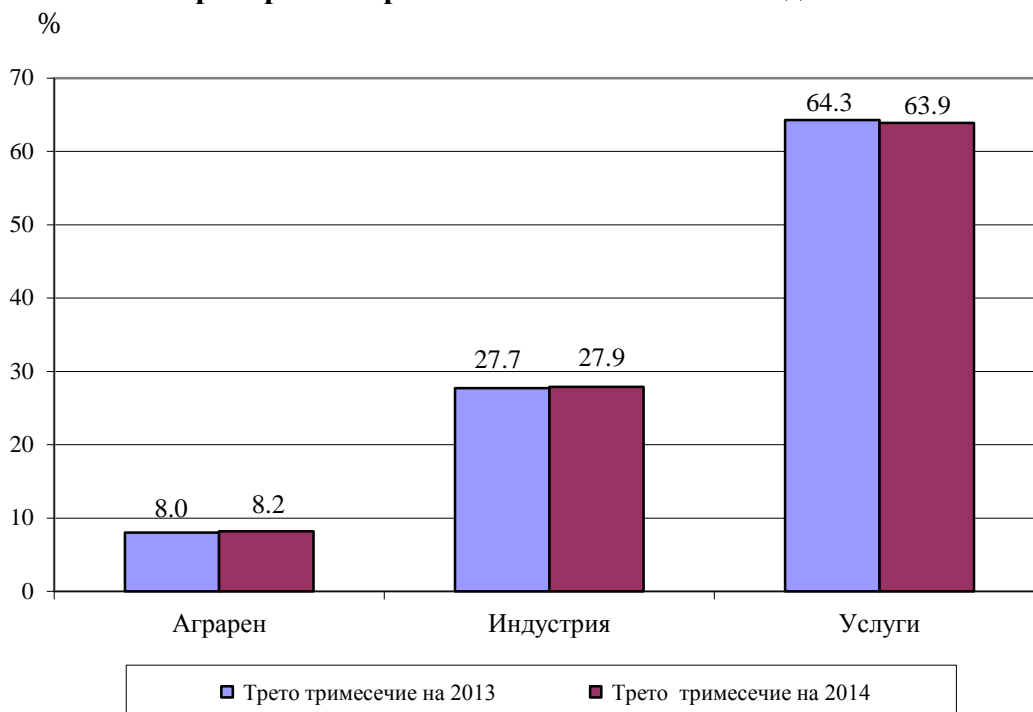
- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² **Брутната добавена стойност (БДС) по базисни цени** е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени (преди начисляването на данъци върху продуктите и услугите, включително субсидиите върху продуктите) и междинните производствени разходи по цени на купувач.

Фиг. 1. Относителен дял на брутната добавена стойност по икономически сектори през третото тримесечие на 2013 и 2014 година

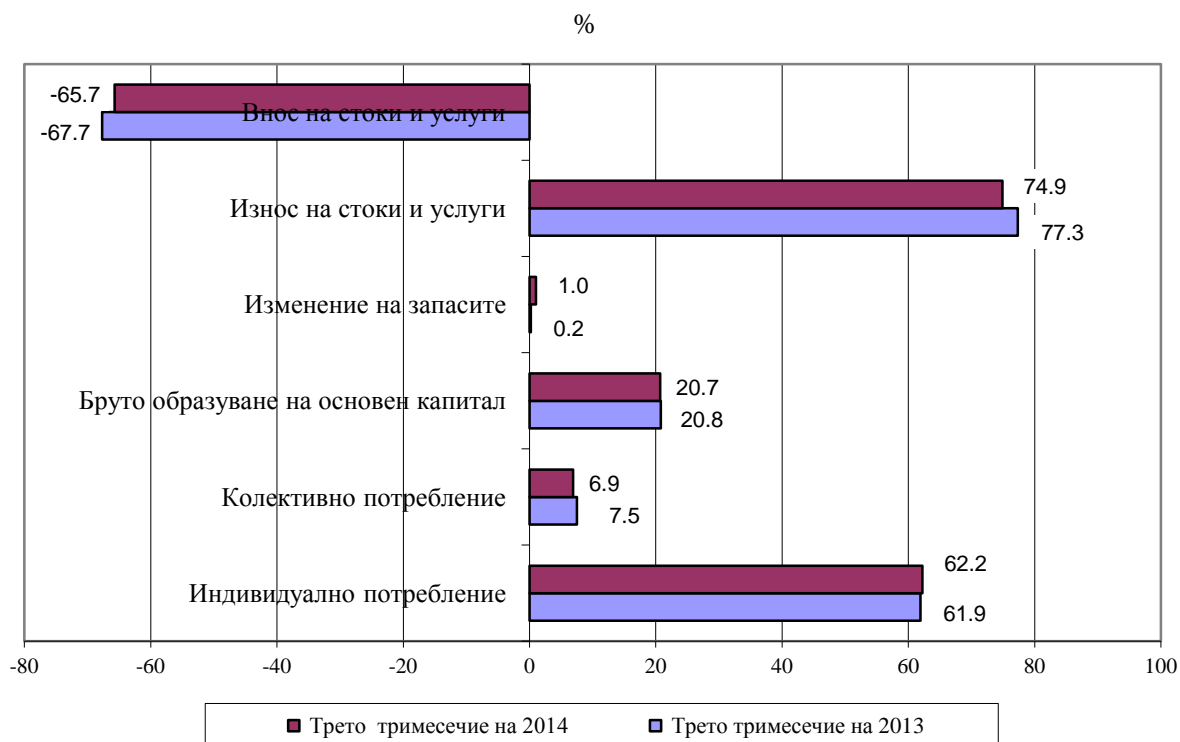
За крайното потребление¹ през третото тримесечие на 2014 г. се изразходват 69.1% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 20.7% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е положително.

¹ Разходите за крайно потребление включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

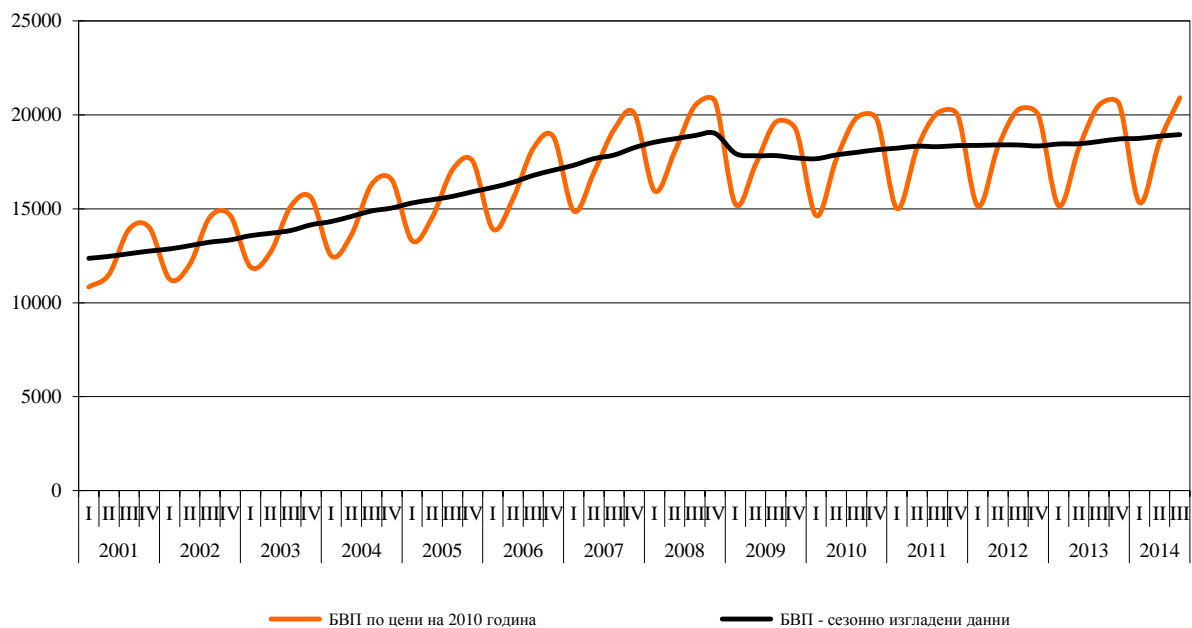
² Бруто образуването в основен капитал се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определен отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството (или от внос), които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

Фиг. 2. Компоненти на използвания БВП през третото тримесечие на 2013 и 2014 година

Фиг. 3. БВП по тримесечия по средногодишни цени на 2010 година
Млн. лв.

Темп на прираст на БВП, общо и по компоненти

Тримесечни изменения

През третото тримесечие на 2014 г. БВП¹ нараства спрямо второто тримесечие на същата година с 0.4% (табл. 2 от приложението), с колкото нараства и брутната добавена стойност в икономиката според сезонно изгладените данни.

По предварителни данни за третото тримесечие на 2014 г. крайното потребление бележи ръст от 0.3% спрямо предходното тримесечие, а бруто образуването в основен капитал нараства с 0.7%. Износът на стоки и услуги намалява равнището си с 2.6%, а вносът на стоки и услуги се увеличава с 0.7%.

Годишни изменения

БВП нараства с 1.5% през третото тримесечие на 2014 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година.

През третото тримесечие на 2014 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 1.9%. Динамиката на брутната добавена стойност се определя от регистрирания растеж в: Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности - 7.8%, Промисленост - 4.0%, Селско, горско и рибно стопанство - 3.7%, Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство - 1.7%, Операции с недвижими имоти - 1.5%, Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа - 0.8%.

По отношение на компонентите на крайното използване принос за регистрирания положителен икономически растеж има крайното потребление с ръст от 0.8% и бруто образуването на основен капитал, което нараства с 4.4%. Вносът на стоки и услуги се увеличава с 2.6%, а износът на стоки и услуги намалява с 2.8% спрямо третото тримесечие на предходната година.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в „Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане“. Процедурата се осъществява с помощта на разработения от Евростат софтуерен продукт Demetra, при което се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS. На сезонно изглаждане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане. В резултат на това е налице неадитивност на сезонно изгладените данни - агрегираните показатели не са равни на сумата от техните компоненти. Параметрите на модела за сезонно изглаждане се определят в началото на всяка календарна година, както и при промяна на използваната класификация на икономическите дейности. Така определеният модел се използва за ревизиране на сезонно изгладените стойности за тримесечията в рамките на динамичните редове. От септември 2011 г. данните в областта на националните сметки се представят по КИД - 2008.

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз, приети с Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 година.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в интернет страницата на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (в срок до 15 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване. За официална е приета оценката на БВП по производствения метод. Различията в оценките на показателя по двата метода се посочват като небалансирана сума от страна на крайно използвания БВП.

¹ Вж. www.nsi.bg, Национални сметки.

Приложение

 Таблица 1
 Брутен вътрешен продукт за третото тримесечие на 2014 година¹

		Трето тримесечие на 2014 година		
		стойностен обем в текущи цени	относителен дял	
			в БДС	в БВП
		млн. лв.	%	%
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+3+4):	19508	100.0	85.4
2	Аграрен сектор	1608	8.2	7.0
3	Индустрия	5442	27.9	23.8
4	Услуги	12458	63.9	54.6
5	Корективи	3330		14.6
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	22838		100.0
	По елементи на крайното използване:			
7	Крайно потребление (8+9)	15776		69.1
8	Индивидуално	14198		62.2
9	Колективно	1578		6.9
10	Бруто капиталобразуване (11+12)	4957		21.7
11	В основен капитал	4727		20.7
12	Изменение на запасите	230		1.0
13	Външнотърговско салдо (14-15)	2105		9.2
14	Износ на стоки и услуги	17099		74.9
15	Внос на стоки и услуги	14994		65.7
16	Статистическа разлика	0		0.0

¹ Сезонно неизгладени данни.

Таблица 2

 Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		IV 2013	I 2014	II 2014	III 2014	IV 2013	I 2014	II 2014	III 2014
		1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+...+11):	0.9	0.1	0.4	0.4	2.6	2.2
2	Селско, горско и рибно стопанство	0.1	-0.7	1.5	2.7	1.6	-0.3	1.4	3.7
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1.6	0.8	0.8	0.7	1.9	3.7	3.6	4.0
4	Строителство	-1.6	0.7	-0.5	0.4	5.4	-1.3	-1.1	-1.0
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	0.5	0.1	0.8	0.3	2.3	1.8	2.2	1.7
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	0.4	0.1	0.1	0.2	2.1	1.7	1.8	0.7
7	Финансови и застрахователни дейности	-1.8	2.2	1.3	-1.7	-1.2	0.4	-1.7	0.0
8	Операции с недвижими имоти	0.1	-0.1	0.3	1.2	1.6	0.9	1.3	1.5
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	4.3	1.7	0.3	1.3	1.1	6.0	2.2	7.8
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	0.8	0.0	0.2	-0.2	2.2	2.6	2.3	0.8
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	5.6	-6.8	0.0	0.1	13.4	2.1	1.8	-1.5
12	Корективи	-0.3	0.5	1.8	0.5	-1.2	-1.7	1.6	2.5
13	Брутен вътрешен продукт	0.6	0.1	0.3	0.4	1.9	1.5	1.8	1.5
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление	0.5	0.3	-0.3	0.3	-1.3	3.3	1.2	0.8
15	Индивидуално	0.8	0.2	-0.6	0.2	-1.9	4.3	0.9	0.6
16	Колективно	-0.1	0.5	0.4	0.2	2.8	2.1	1.7	1.0
17	Бруто капиталобразуване
18	В основен капитал	1.6	1.1	0.9	0.7	4.2	4.8	5.1	4.4
19	Изменение на запасите
20	Външнотърговско салдо
21	Износ на стоки и услуги	-0.1	-2.2	2.2	-2.6	10.5	2.1	3.0	-2.8
22	Внос на стоки и услуги	-0.1	2.6	-0.5	0.7	6.4	5.5	3.7	2.6
23	Статистическа разлика

¹ По средногодишни цени на 2010 г., сезонно изгладени данни с корекция в разликите в броя на работните дни, проценти. Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2010 година.